

# 1. De avond

Zwijgend zaten ze naast elkaar. Op dit uur van de avond was de tweebaansweg door het bos nagenoeg verlaten. Axel duwde de versnellingspook van zijn oude Mercedes 200 met enige moeite in de vierde versnelling. De regen roffelde op de voorruit, waar de ruitenwissers een halvemaan van strepen trokken. In zijn spiegel vouwde het duister zich om de verse dood die ze achter zich hadden gelaten, voor hen lichtte het asfalt op. Het skai van de stoel naast hem kraakte toen Eveline naar voren boog om het raampje een stukje open te draaien. Met haar andere hand zocht ze in haar tas naar de knisperende folie van een pakje sigaretten.

Axel had, zelfs met zijn fotografisch geheugen, moeite de afgelopen uren terug te halen. Misschien voelde dit zoals een droom moet voelen. Die onwerkelijke werkelijkheid. De gebeurtenissen waren als snippers in zijn hoofd neergedwarreld. Zijn vader was overleden, dat was een feit. Maar er was geen tastbaar verdriet, geen woede. Niks. Nóg niks. De adrenaline had hem de afgelopen uren op de automatische piloot gezet. Axel had tot vandaag ook nooit gedacht dat zijn vader weleens dood zou kunnen gaan. Zelfs niet nadat hij ziek was geworden. Hoe oud was Jelte geworden? Zeventig, vijfenzeventig? Hij wist het niet eens precies. En dan die onbegrijpelijke, afschuwelijke laatste woorden. Waarom?

Axel streek met gespreide vingers zijn krullen naar achteren en keek kort naar zijn vrouw, die een Marlboro Light aanstak. De rook baande zich in een sierlijke krul

een weg naar buiten door het geopende raam. De sigaret trilde in haar vingers, een lok gleed traag uit het haastig bijeengebonden haar.

Axel verbrak de stilte. 'Gaat het?'

Eveline knikte. Ze hadden nog niet gesproken over wat er was gebeurd. Dokter Beck had de dood geconstateerd en met z'n drieën hadden ze gewacht op de uitvaartondernemer. Een vriendelijke man met wie ze samen een soort van checklist hadden doorgenomen. Axel had er als verdoofd bijgezeten, een knik of een kort antwoord gegeven als de man hem iets vroeg. Twee mannen in donkergrijze kostuums hadden het lichaam in een zak geritst, op een brancard gelegd en in een lijkwagen geschoven. Samen hadden hij en Eveline bij de deur gestaan tot de auto aan het eind van de straat de hoek om was gereden. Aan de overkant had hij buurvrouw Isa achter het raam zien staan, een hand voor de mond geslagen. Axel had Eveline geholpen het beddengoed af te halen. 'De rest doen we later wel,' had ze gezegd. In het schemerduister hadden ze het huis van Axels vader verlaten. Eveline was terwijl ze al in de auto zaten, nog even teruggedaan om in de woonkamer een lampje aan te doen: 'Anders is het zo donker.'

'Fuck!' Axel voelde hoe de achterkant van de Mercedes in een flauwe bocht het contact met het asfalt dreigde te verliezen. Hij liet het gaspedaal even los. Hier, nu, in alle verwarring, overviel hem een intens gevoel van liefde voor Eveline. Alsof alles wat hij nog voor haar voelde zich samenperste in dit moment. En als hete pek druppelde op datzelfde moment ook de spijt zijn hart binnen. Spijt van al die keren. Al die vrouwen met wie hij haar de afgelopen

tien, vijftien jaar belazerd had. De rivier van bedrog waarin hij zich vol verrukking had laten meesleuren. Misschien wel voor het eerst in zijn leven vond hij zichzelf een ongelofelijke zak, een nietsnut. Hij perste zijn lippen samen. Morgen wordt het anders, besloot hij in een impuls. Hij zou Marilyn laten weten dat het voorbij was tussen hen. Het was misschien nog niet te laat.

Zonder zijn blik van de weg te halen streek Axel met de rug van zijn hand over Evelines wang. Hij voelde de weerstand van een traan. De schok moest voor haar nog groter zijn dan voor hem: de band tussen haar en zijn vader was van begin af aan goed geweest. Eveline was altijd degene geweest die de afspraak op zaterdag of zondag maakte. Koffie met gebak in de ochtend of Jeltes favoriete kaasfondue in de avond. Axel was lang niet altijd meegegaan. En na het overlijden van haar eigen vader en de longontsteking die Jelte begin dit jaar had geveld, waren de twee alleen maar hechter geworden.

Gelukkig had Eveline die laatste uren nog aan zijn bed gezeten. Axel was pas veel later gearriveerd. Hij was meteen in de auto gesprongen, maar had bijna twee uur gedaan over het ritje van nog geen veertig minuten. Vloekend, bonkend op zijn stuur terwijl de auto's voor hem vastliepen in de verkeersdrukte van het einde van de dag. Bij de voordeur had dokter Beck hem opgewacht. Hartaanval, vocht achter de longen. Natuurlijk hadden ze een ambulance gebeld, maar het was niet gelukt Jelte ervan te overtuigen zich naar het ziekenhuis te laten brengen. 'Ik aan de slangen? Nooit!' Hij had het al zo vaak gezegd en zelfs met de dood aan zijn voordeur was hij die mening trouw gebleven en had zijn einde zelf bepaald.

Struikelend was Axel de trap opgerend, bovenaan linksaf de gang op, langs de badkamer naar de ouderlijke slaapkamer. Daar lag hij. Jelte. Het hoofd in de kussens, de blik naar buiten. Weggezonden op zijn helft van het tweepersoonsbed waarin Axel als kind verstoppertje had gespeeld en zijn vader de laatste tientallen jaren alleen had geslapen. En nu was het niet meer een plek van slapen op weg naar een nieuwe dag, maar een plek van de dood. Axel was misschien al wel dertig jaar niet in deze ruimte geweest. Veel was er niet veranderd. Zelfs de gordijnen waren nog dezelfde, zo ver mogelijk opengeschoven om de laatste paar zonnestralen op het bed te vangen. Op het kastje naast het bed wat tijdschriften en twee boeken met bruine omslagen. Aan de andere kant van het bed drie potjes met pillen, een glas water en een ingelijste foto van het huis met de appelbomen in bloei.

Eén kwartiertje leven was hem nog met zijn vader gegund. Negenhonderd seconden waarin Axel zag hoe de dood zijn vader langzaam naar zich toe trok. Seconden die voor hem intenser voelden dan alle jaren ervoor.

Met passen die kraakten onder het tapijt had de huisarts de kamer even verlaten. Axel had de houten kruk naast het bed tot vlak bij het hoofd van zijn vader getrokken. Eveline stond bij het raam en keek naar buiten. Heel even had hij de grijze krullen van zijn vader aangeraakt. Ze voelden niet zoals die van hemzelf; deze waren stug en vettig als de vacht van een zieke hond. Had hij zijn vader ooit van zo dichtbij bekeken? Zo aangeraakt? Pas nu waren hem de vele rimpels op zijn gezicht met scherpe trekken opgevallen, kriskras alsof de ouderdom ze er willekeurig in had gekerfd. De stoppels op zijn wang, een

vage geur van zeep. Blauwe aderen op zijn handen, de vingers gekromd maar ontspannen op het laken. Axel had zich naar hem toe gebogen: 'Wat is er? Wil je nog iets zeggen...?'

In die slotseconden van zijn leven waren Jeltés ogen nog één keer opengegaan. In die laatste ademtocht tussen het leven en de dood had hij zijn zoon, zijn enig kind, met onvermoede kracht bij zijn trui gepakt tot hun neuzen elkaar bijna hadden geraakt. In een wolk van zurige spetters had hij zes woorden in Axels gezicht gesist: 'Je hebt mijn hele leven verpest.'

Eveline moest Axel helpen de dode vuist van zijn trui los te wrikken.

Op plekken waar het gebladerte van de boomtakken boven de weg even wat dunner was, sloegen de plassen water tegen de onderkant van de Mercedes. Axel veegde met zijn vuist wat condens van de voorruit en klapte de achteruitkijkspiegel naar beneden tegen het felle licht van een achteropkomende auto. Voor hem lichtte een roodomrand driehoekig bord op. Een silhouet van een springend hert, uitgespaard in de reflectie. Daaronder: '24 km'.

Eveline drukte haar half opgerookte sigaret uit, wierp een snelle blik in de zijspiegel en legde haar hand op Axels onderarm.

Hij keek opzij. In het halfduister zag hij een blik die hij niet kende. Opeens kon hij niet meer ademen, alsof een enorme hand zijn borstkast naar binnen drukte. Elke spier in zijn lichaam trok samen. Hij voelde zich als een dier dat instinctief een dodelijk gevaar signaleert maar niet weet wat het is of waar het vandaan komt.

Eveline kuchte even, als voorbode van een verschrikkelijke boodschap: 'Schat... ik moet je iets vertellen.'